

Нормативні нестачі та втрати ТМЦ при зберіганні списують на витрати періоду. Сюди ж включають усі наднормативні втрати матеріальних цінностей незалежно від того, де вони виникли. Жодних прибуткових коригувань щодо втрат ТМЦ (ні нормативних, ні наднормативних) ПКУ не передбачає.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/bn/2017/may/issue-18/article-27142.html>
2. Природні втрати: з нормами та без [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/june/issue-45/article-36966.html>
3. Облік витрат на виробництво [Електронний ресурс]. Режим доступу: [-https://buklib.net/books/28153/](https://buklib.net/books/28153/)
4. Норми природних втрат під час зберігання [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://lexinform.com.ua/zakonodavstvo/onovleno-normy-prirodnyh-vtrat-pid-chas-zberigannya-zernovyh/>
5. Втрати ТМЦ і податок на прибуток [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-ezhednevnyj-buxgalterskij-obzor-39-nedostacha-tmc-vliyaet-na-nalog-na-pribyl>

УДК 657

Гальченко Анастасія

*студентка гр. ОА 21 спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Сафарова А. Т., к. е. н.,
доцент кафедри обліку і аудиту*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ БРАКУ У ВИРОБНИЦТВІ

Під поняттям браку у виробництві зазвичай розуміють незавершену або готову продукцію, напівфабрикати, запчастини, деталі та інші матеріальні активи, які не відповідають встановленим стандартам якості чи певним нормам, як будівельні або технічні, та не можуть використовуватись для виробничої діяльності за своїм функціональним призначенням, або для їх подальшого використання необхідні додаткові витрати на їх виправлення [2].

Брак у виробництві є невід'ємною складовою будь-якої виробничої діяльності у тій чи іншій мірі, оскільки у навіть ідеально відточених процесах можуть траплятись похибки. Допускається встановлення норм, згідно з якими певна кількість продукції може виявитись бракованою. Через виникнення браку проходить кожне підприємство, тому перед бухгалтерами постає питання правильності його відображення.

Витрати на брак нараховуються за дебетом рахунку 24 «Брак у виробництві», до них належать витрати на виправлення браку при можливості надання йому первинних якісних показників для можливості використання та понесені збитки від браку. За кредитом даного рахунку відображають суми, які зменшують витрати, до яких належать: вартість відходів від браку за дебетом 209 субрахунку «Інші витрати», вартість утримань з винуватців браку за дебетом 37 рахунку «Розрахунки з іншими дебіторами», та сума відшкодувань, які отримано від постачальників неякісних ресурсів, що зумовили брак, за дебетом 37 рахунку (розрахунки з іншими дебіторами) [2].

Проте сальдо 24 рахунок на кінець місяця не має, адже згідно з п. Методрекомендацій 373 витрати від браку списуються щомісяця, зараховуючись до витрат періоду, у якому виявлено брак. Усі суми коштів, що були в обороті протягом періоду, списують на рахунок 23 «Виробництво» [2].

За загальною класифікацією брак поділяється на нормативний та наднормативний, кожен з них за характером виявлення буває виправним чи невиправним. Також за місцем виникнення він поділяється на внутрішній та зовнішній.

Виправним браком вважають той, при якому після понесення додаткових витрат на виправлення матеріали та продукцію можна використовувати за їх цільовим призначенням. Також витрати на виправлення мають бути економічно обґрунтованими та доцільними.

Невиправним є остаточний брак, за якого матеріали та продукція не можуть використовуватись за призначенням, та виправлення яких не є технічно можливим чи економічно вигідним [1].

Нормативний, тобто технічно неминучий брак, передбачений технологічною або технічною документацією, і містить певні межі допустимості, що встановлюються на кожному підприємстві, та зараховується до собівартості продукції, до якої належить, згідно з методичними рекомендаціями бухгалтерського обліку та п. 14 П(С)БО 16 «Витрати», відповідно до якого втрати від браку складаються з вартості остаточно забракованої продукції і витрат на виправлення браку [1].

Проте вартість втрат змінюється в залежності від вартості браку за справедливою вартістю, суми, що повинні відшкодувати працівники, які здійснили пошкодження продукції, що призвело до браку; суми, отримані від постачальників за недостатньо якісні матеріали, що стало причиною браку виготовленої продукції. Якщо нормативний брак є виправним, то витрати на виготовлення бракованої продукції на рахунок 24 «Брак у виробництві» – не списують, а продовжують їх обліковувати на рахунок 23 «Виробництво», на 24 збирають усі витрати на виправлення бракованої продукції.

Наднормативний, також названий непередбачуваним, брак виникає внаслідок факторів, яких можливо було уникнути, зокрема з вини працівників, постачальників, неналежного стану обладнання чи інших надзвичайних обставин. Загальна сума втрат від браку зменшується на: суми, що відшкодовуються винними особами за дебетом 375 «Розрахунки за відшкодування завданих збитків», та суми, які відшкодовують постачальники неякісних матеріалів, що зумовили брак, за дебетом 374 «Розрахунки за претензіями».

Втрати від виправного браку, що залишилися невідшкодованими, нараховують до складу: собівартості реалізованої продукції, зокрема якщо винна особа не встановлена, за дебетом 901 «Собівартість реалізованої готової продукції», та інших витрат операційної діяльності, якщо винна особа встановлена, але сума не підлягає відшкодуванню, наприклад, через вимоги КЗпП, за дебетом 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей».

Вартість невиправного браку, що належить до непередбаченого, списують за дебетом 24 й кредитом 23, а загальну суму втрат від браку зменшують на вартість відходів від забракованих виробів за дебетом 209 і суми компенсацій, отриманих від працівників та/або постачальників за дебетом 374, 375 [2]

Суму втрат від непередбаченого невиправного браку, що залишилася, обліковують за аналогією з витратами на виправлення непередбаченого браку, тобто списують на собівартість реалізованої продукції або до складу інших витрат операційної діяльності.

До собівартості внутрішнього браку належить: витрати на матеріали для виправлення бракованої продукції, витрати на заробітну плату працівників, що зайняті у виправленні.

До собівартості зовнішнього браку належить собівартість бракованої продукції та витрати на її заміщення, та транспортування до замовників [1].

Для ведення обліку браку створюють відповідну документацію, у якій вказують причини виникнення, перелік винних в утворенні браку, класифікацію браку і відповідні операції, що засвідчують втрати і брак. Ці дані вказуються у документах, актах про брак, супровідних чи маршрутних листах, тощо, згідно з методологічними рекомендаціями бухгалтерського обліку [2].

Акт про брак не містить затвердженої форми, та на кожному підприємстві укладається локально, його складає відділ технічного контролю чи відповідний фахівець. Він повинен містити: назву виробу, що є браком, його номенклатурний номер, кількість браку, його суть та причини, ким допущено, місце і дату виявлення, вартість браку. Укладається акт у трьох вимірниках, один з яких належить бухгалтерії для розрахунків та визначення собівартості,

суми втрат і відшкодувань. Інші надають виробничому відділу та відділу контролю за браком [2].

Також при виявленні браку при постачанні матеріалів додатково оформляються документи для пред'явлення претензій постачальнику.

Отже, брак у виробництві є поширеною проблемою, з чого випливає його важливість для обліку, адже брак безпосередньо впливає на витрати, дохід та прибуток підприємства. Врахування браку є необхідним для визначення рентабельності, а особливості його нарахування слід знати кожному бухгалтеру.

Список використаних джерел

1. Писаренко Т. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ БРАКУ У ВИРОБНИЦТВІ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ / Тетяна Писаренко [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2014_04_17_18_kampodilsk/sekcija_1_2014_04_17_18/organizacija_obliku_braku_u_virobni_ctvi_upravlinskij_aspekt/51-1-0-877

2. Брак у виробництві: податково-бухгалтерські подробиці [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/march/issue-19/article-16064.html>

УДК 657.4:532

Дарчик Ольга

*студентка гр. ОА 61м спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник Кулинич М. Б., к.е.н.,
доцент кафедри обліку і аудиту*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НА ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Електронна комерція є одним з видів електронного бізнесу. Відповідно до документів ООН, бізнес класифікується як електронний, якщо хоча б дві його складові з чотирьох (виробництво товару або послуги, маркетинг, доставка і розрахунки) здійснюються за допомогою Інтернету. Тому в такій інтерпретації вважається, що покупка відноситься до електронної комерції, якщо, як мінімум, маркетинг (організація попиту) і розрахунки проводяться засобами Інтернету. Більш вузьке трактування поняття «електронна комерція» характеризує системи безготівкових розрахунків на основі пластикових карт [1].

Електронна комерція підтримує наступні операції: замовлення, отримання, оплата; обслуговування та підтримка продукту; спільна розробка продукту; розподілене спільне виробництво; використання загальних і приватних послуг; адмініструванні бізнесу (концесії, дозвіл, податки, митниця тощо); транспорт, техніка перевезень і постачання; загальні закупівлі; автоматична торгівля електронними товарами; бухгалтерський облік; вирішення спірних моментів.

Електронна готівка реалізується у вигляді смарт-карти (smart-card), яка може бути електронним гаманцем (e-purse) чи електронним портмоне (e-portemonnaie), що зберігає електронний варіант готівки. Смарт-карта містить всю інформацію, потрібну для операцій з готівкою, і використовується для дрібних побутових розрахунків: оплати проїзду, комунальних послуг, при щоденній купівлі, і т.п.

Для обміну комерційною інформацією в електронній формі використовується відповідний набір стандартів для пересилання фінансових документів телекомунікаційними мережами системи. Наприклад

- EDI (Electronic Data Interchange - електронний обмін даними);
- EFT (Electronic Funds Transfer - електронний переказ грошей).

Відповідно, комерційну інформацію, що пересилається через Інтернет, можна розділити на дві категорії: інформаційні та фінансові трансакції [2].